

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

Öğretmen Görüşlerinin Teknoloji Kabulü Bağlamında İncelenmesi

Volkan Kukul
Mertcan Ünal
Serçin Karataş
Ebru Kılıç Çakmak
Ayşe Yılmaz
Esra Ömeroğlu

DOI:10.29299/kefad.2018.19.03.007

Makale Bilgileri

Yükleme:04/12/2017 Düzeltme:12/04/2018 Kabul:16/07/2018

Özet

Üstün yetenekli/zekalı bireylerin potansiyellerinin nasıl artırılabilceği alanyazında önem verilen bir konudur. Çalışmalar genellikle bu bireylerin bilişsel ve psikomotor becerilerine odaklanmakta olup, sosyal duygusal gelişimlerini göz ardı edebilmektedir. Gelişim alanı fark etmeksizin üstün yetenekli/zekalı bireylerin öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu çalışmada, üstün yetenekli/zekalı öğrencilerin öğretmenlerinin karşılaşabileceği çeşitli problem durumlarının çözümünde kullanabilecekleri sosyal-duygusal stratejilerin animasyonlar yoluyla verilmesine yönelik öğretmen görüşlerinin Teknoloji Kabul Modeli - 1 kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle öğretmenlerin sınıf ortamında kullanabileceği stratejiler geliştirilmiş ve bu stratejiler animasyonlar yoluyla canlandırılmıştır. Hazırlanmış olan animasyonlar toplam 13 öğretmen tarafından izlenmiş ve öğretmen görüşleri, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan görüşme formu yardımıyla toplanmıştır. Veriler Teknoloji Kabul Modeli'ne göre önceden belirlenmiş olan kategoriler temel alınarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğretmenler, geliştirilen stratejileri ve animasyonları mesleki gelişimlerine katkı sunacağı ve teoriyi somutlaştırdığı için faydalı bulmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin somut olarak hangi stratejiyi hangi durumlarda kullanabileceklerini görmüş olmaları da geliştirilen materyallerin kolay olarak algılanmasına neden olmuştur. Öğretmenlerin teknolojileri kullanmaya yönelik niyetlerine bakıldığında ise stratejilerin sınıf ortamına yansıtacağı öngörülmektedir. Bunun yanında öğretmenlerin animasyonların seslendirilmesine yönelik önerisi, çalışmanın bir sınırlılığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Kabul Modeli, Üstün yetenekli/zekalı çocuk eğitimi, Animasyon değerlendirme

Sorumlu Yazar : Volkan Kukul, Arş. Gör. Dr., Amasya Üniversitesi, Türkiye, kukulvolkan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9546-3790

Mertcan Ünal, Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Türkiye, mertcanunal@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6779-6902

Serçin Karataş, Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkiye, sercin@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1731-0676

Ebru Kılıç Çakmak, Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkiye, ekilic@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3459-6290

Ayşe Yılmaz, Arş. Gör., Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye, aysebgck@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9971-2440

Esra Ömeroğlu, Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkiye, omeroglu@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8005-7474

* Bu çalışma Avrupa Birliği Erasmus+ Karma Okul Eğitimi programı kapsamında yürütülen "Strategies for Talented and Gifted Pupils' Teachers" başlıklı 2015-1- TR01-KA201-021420-STRATEACH numaralı proje kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Atf için: Kukul, V., Ünal, M., Karataş, S., Kılıç Çakmak, E., Yılmaz, A. ve Ömeroğlu, E. (2018) Öğretmen görüşlerinin teknoloji kabulü bağlamında incelenmesi, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 2043-2054.

Giriş

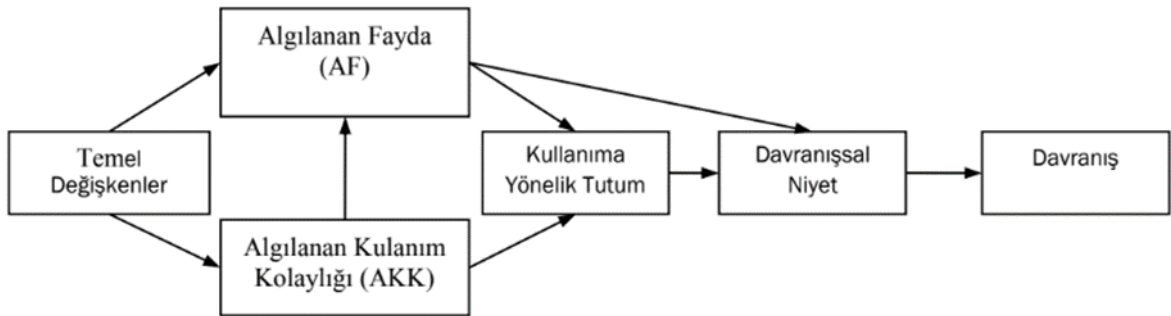
Üstün yetenek ve üstün zeka, üzerinde yoğunlukla çalışılan; ancak net olarak ayrımının yapılmadığı görülen kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun en önemli göstergesi olarak alanyazında yetenek ve zeka kavramlarının birbirlerinin yerine kullanılması (Ömeroğlu ve diğerleri, 2017) gösterilebilir. Üstün yeteneklilerle ilgili ortak olan en önemli nokta ise potansiyellerinin fazla olduğudur. Bu ortak nokta dünya genelinde araştırmacıların, eğitimcilerin ve politika belirleyicilerin bu konu üzerinde çalışmasına neden olmaktadır. Günümüzde üstün yetenekli/zekalı bireylerin potansiyellerinin nasıl artırılabilceği üzerinde çalışmalar hızla devam etmektedir. Bu çalışmalarda üstün yetenekli/zekalı bireylerin bilişsel ve psikomotor becerilerinin geliştirilmesi üzerine yoğunlaşılırken, üstün yetenekli/zekâlı bireylerin sosyal duygusal gelişimleri göz ardı edilebilmektedir. Bu durum üstün yetenekli/zekâlı bireylerin problemleri davranışlar sergilemesine neden olmaktadır. Böyle bir sorunun çözümü için üstün yetenekli/zekalı bireylerin öğretmenlerine büyük görev düşmektedir. Söz konusu öğretmenlerin kendilerini, bu bireylerin sosyal duygusal problemlerine çözüm bulabilme konusunda geliştirmiş olmaları gerekmektedir (Delisle, Whitmore, ve Ambrose, 1987).

Öğretmenlerin sınıf içerisinde yaşanabilecek problemler için kendini geliştirmesi gereken en önemli noktalardan biri de sınıf yönetimidir. Sınıf yönetimi, kalıcı ve etkili bir öğrenme ortamının sağlanması için öğretmen tarafından uygulanan stratejiler olarak tanımlanabilir (Sucuoğlu, Demirtaşlı ve Güner, 2009). Öğretmenler, üniversite eğitimleri süresince okullarda birtakım uygulamalar yapma olanağı bulsalar dahi, üstün yetenekli/zekalı öğrencilerle ve onların yaşadıkları problemlerle yüz yüze gelmemiş olabilirler. Bir başka ifadeyle, öğretmen adayları meslek hayatlarında sınıf ortamında karşılaşabilecekleri farklı problem durumlarından haberdar olmayabilirler. Bu nedenle eğitimleri boyunca öğrendikleri stratejileri nasıl uygulayacakları konusunda sıkıntılar yaşayabilirler. Bu bağlamda öğretmenlerin üstün yetenekli/zekalı öğrencilerin yaşadıkları problemlere yönelik olarak uygulanacak stratejileri görmelerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı gidermek için teknolojinin olanaklarından faydalanılabilir.

Gazi Üniversitesinin yürütücülüğünde, Avrupa Birliği Erasmus+ Karma Okul Eğitimi programı kapsamında yürütülen "Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Öğretmenlerine Yönelik Stratejiler" başlıklı proje kapsamında bahsi geçen ihtiyaç giderilmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin mesleki gelişmelerini artırmak amacıyla, sınıf ortamında üstün yetenekli/zekâlı öğrenciler ile ilgili karşılaşabilecekleri problemlere, hangi stratejileri uygulayabileceklerini görmelerine imkan sağlayan animasyonlar geliştirilmiştir. Animasyonlar, üstün yetenekli/zekâlı bireylerin erken yaşta tanınması ve önlemlerin erken alınmasını göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir. 8'i okul öncesi ve 8'i sınıf

öğretmenlerine yönelik olmak üzere toplam 16 tane animasyon üretilmiştir. Ancak öğretmenlerin bu geliştirilen içerikleri sınıf ortamında uygulamaya dönüştürmesi, onların sahip oldukları inançla doğrudan ilişkilidir (Carver, 2016; Ertmer, 2005; Hermans, Tondeur, van Braak, &Valcke, 2008; Pajares, 1992). Eğitimde değişimlerin olabilmesi teorinin uygulamaya dönüştürülmesiyle mümkün olmaktadır ve bu değişimde öğretmene önemli bir görev düşmektedir (Fullan, 2007). Bu doğrultuda öğretmenlerin teknolojiyi kullanmaya karşı tutumları ve kullanma düşüncelerinin belirlenmesi önem arz etmektedir.

Bireylerin teknolojiyi kullanma niyetleri ve teknolojiye karşı tutumları ile ilgili araştırmalar sonucunda “Sebepli Davranışlar Teorisi”, “Yeniliğin Yayılımı Kuramı”, “Planlı Davranışlar Kuramı” ve “Teknoloji Kabul Modeli” gibi çeşitli kuramlar ve modeller ortaya çıkmıştır (Menzi, Önal ve Çalışkan, 2012). Teknoloji Kabul Modeli, 1975 yılında Fishbein ve Azjen tarafından geliştirilen Sebepli Davranış Kuramı’nın uygulamaya dönüşmüş halidir denilebilir (Ursavaş, Şahin ve McIlroy, 2014). Model 1989 yılında Davis tarafından geliştirilmiş daha sonra 2000 yılında Venkatesh tarafından “Teknoloji Kabul Modeli - 2”, 2008 yılında Venkatesh ve Bala tarafından “Teknoloji Kabul Modeli - 3” gibi sürümleri ortaya konulmuştur.

Şekil 1. Teknoloji kabul modeli (Davis, Bagozzi ve Warshaw, 1989)

1989 yılında Davis tarafından geliştirilen modelde iki temel değişken olan “Algılanan Fayda” ve “Algılanan Kullanım Kolaylığı” birlikte kişinin teknolojiyi kullanmaya yönelik tutumunu belirlemektedir. Bu tutum da yine algılanan fayda ile birlikte kişinin teknolojiyi kullanmaya yönelik niyetini oluşturmaktadır. Modele göre, eğer kişide davranışsal niyet yüksekse kişinin teknolojiyi kullanacağı yorumu yapılabilir. Bu çalışmada da üstün yetenekli/zekâlı çocukların/öğrencilerin öğretmenlerine yönelik yeni bir teknoloji geliştirildiği için, bu teknolojinin alanyazında kabul görmüş olan bir modeli temel alarak değerlendirilmesinin anlamlı olacağı düşünülmüştür.

Amaç

Bu araştırmanın amacı üstün yetenekli/zekâlı çocukların/öğrencilerin öğretmenlerinin karşılaşılabileceği çeşitli problem durumlarının çözümünde kullanabilecekleri sosyal-duygusal

stratejilerin animasyonlar yoluyla verilmesine yönelik öğretmen görüşlerini Teknoloji Kabul Modeli - 1 kapsamında incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

- Geliştirilen animasyonlar öğretmenlerin mesleki gelişimleri için faydalı mıdır?
- Geliştirilen animasyonlar öğretmenlerin mesleki gelişimlerini kolaylaştırmakta mıdır?
- Öğretmenlerin meslek yaşantılarının geri kalanında bu animasyonlarda verilen stratejileri veya benzer animasyonları kullanmaya yönelik düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden birisi olan durum çalışması temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Durum çalışmalarında araştırmacı sınırlı bir durumu ayrıntılarıyla ele alıp, farklı veri toplama yöntemlerini kullanarak derinlemesine bir araştırma yapmaktadır (Creswell, 2012). Araştırma kapsamında, Gazi Üniversitesi koordinatörlüğünde yürütülen, “Üstün Yetenekli/Zekalı Öğrencilerin Öğretmenlerine Yönelik Stratejiler” başlıklı Erasmus+ projesi kapsamında belirlenen stratejilerin öğretmenlere kazandırılması amacıyla geliştirilen animasyonlar okul öncesi ve sınıf öğretmenleri tarafından değerlendirilmiştir.

Katılımcılar

İlkokul ve okul öncesi öğretmeni olan 13 katılımcı, kendilerine gönderilen animasyonları izleyerek çevrimiçi ortamda görüşme formunu doldurmuştur. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik bilgiler

Katılımcılar	<i>f</i>	%
Branş		
Okul Öncesi Öğretmeni	3	23,08
Sınıf Öğretmeni	10	76,92
Cinsiyet		
Kadın	13	100
Erkek	0	0
Çalışma Deneyimi		
2 yıldan az	8	61,5
3-5 yıl	3	23,07
6-10 yıl	2	15,38

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 3'ünün (% 23,08) okul öncesi öğretmeni, 10'unun (% 76,92) ise sınıf öğretmeni olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı kadındır (f=13, %100). Çalışmaya katılan öğretmenlerin 8'i (% 61,5) 2 yıldan az bir süredir öğretmenlik yapmaktadır. Katılımcıların 3'ü (% 23,07) yıl arasında, 2'si ise (% 15,38) 6-10 yıl arasında çalışma deneyimine sahiptir.

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Veri toplama sürecine proje kapsamında geliştirilen 16 animasyondan 8 tanesi (4 okul öncesi, 4 ilkokul) dahil edilmiştir. Böyle bir uygulamaya gidilmesinin sebebi, geliştirilen animasyonların süreleri göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin tüm animasyonları izleyip dönüt vermelerinin zor olacağı düşünülmesidir. Bu bağlamda öncelikle öğretmenlere animasyonların hangi stratejilere dayandırılarak geliştirildiğine dair destek materyaller sunulmuş ve ardından öğretmenlerden seçilen animasyonları izlemeleri ve stratejileri de göz önünde bulundurarak değerlendirmeleri istenmiştir. Değerlendirmenin iki başlık altında yapılması planlanmıştır. Bunlardan bir tanesi öğretmen eğitimleri diğeri ise öğretmenlerin stratejileri sınıflarında kullanım durumlarıdır.

Bu çalışma kapsamında Teknoloji Kabul Modeli'nin bileşenlerinin araştırmanın amaçlarına daha uygun olduğu düşünüldüğü için Teknoloji Kabul Modeli - 1 temel alınmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, katılımcıların demografik bilgilerini ortaya çıkarmak amacıyla oluşturulan soruların kullanıldığı bölüm ve Teknoloji Kabul Modeli-1 temel alınarak oluşturulan animasyon değerlendirme sorularının bulunduğu bölüm olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Geliştirilen formun çalışmanın amacına uygunluğu ve anlaşılabilirliğini incelemek için 2 uzmanının görüşleri alınmış ve gelen dönütlere göre son hali verilerek veriler toplanmıştır. Görüşme formunda niyet, algılanan fayda ve algılanan kullanılabilirlik olmak üzere üç boyutu kapsayan açık uçlu toplam 6 soru bulunmaktadır. Veri toplama aracında bulunan soruları şu şekildedir;

1. Stratejilerin animasyonlarla sunulmasının öğretmenlerin kendi sınıf içi uygulamalarına nasıl yansıtacağını düşünüyorsunuz? Faydaları neler olabilir? (FAYDA)
2. Stratejilerin animasyonlarla sunulmasının stratejilerin anlaşılmasını kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz? (KOLAYLIK)

3. Stratejilerin animasyonlarla sunulmasının öğretmenlerin sınıflarında üstün yetenekli çocuklara yönelik stratejiler kullanma konusundaki motivasyonlarına nasıl etki edeceğini düşünüyorsunuz? (NİYET)

4. Stratejilerin animasyonlarla sunulmasının, sınıflarında üstün yetenekli öğrenci bulunan öğretmenlerin strateji kullanmalarında/geliştirmelerinde yeni bir bakış açısı kazandırır mı? Neden? (FAYDA)

5. Öğretmen eğitiminde sunulan animasyonları rahatlıkla kullanabileceğinizi düşünüyor musunuz? (KOLAYLIK)

6. İleride alacağınız ya da vereceğiniz öğretmen eğitimlerinde bu tür animasyonlardan yararlanmayı düşünür müsünüz? Neden? (NİYET)

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Veriler nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır (Stemler, 2001). Öğretmenlerden elde edilen veriler betimsel yöntemler kullanılarak analiz edilmiş ve yüzde, frekans bilgileri verilerek tablolar halinde sunulmuştur.

Veriler analiz edilirken araştırmacıların bireysel etkilerini en aza indirmek adına farklı kodlayıcıların aynı veri setine ilişkin kodlama yapmaları amaçlanmıştır. Bu nedenle ilk iki araştırmacı verileri ayrı ayrı analiz ederek Fayda, Niyet ve Kolaylık kategorileri altında temalar oluşturmuştur. Kodlayıcılar aracılığıyla kodlanan veri setinin benzerlik oranı nitel araştırmaların güvenilirliği ortaya koymaktadır. Miles ve Huberman modelinde bu benzerlik içsel tutarlık olarak adlandırılmıştır. Yapılan kodlama sonrasında, içsel tutarlığı gösteren kodlayıcılar arasındaki uyum oranının en az %80 olması beklenmektedir (Miles ve Huberman, 1994.) Bu çalışma adına oluşturulan temalar arasındaki uyuma bakıldığında %83,3'lük bir oran yakalanmıştır. Uyum düzeyi istenilen düzeyde çıkmasına rağmen araştırmacıların görüş ayrılığına düştüğü temalar üzerinde tartışılarak fikir birliği sağlanmıştır. Bu bağlamda 1. ve 4. sorular Fayda kategorisi altında, 2. ve 5. sorular Kolaylık kategorisi altında, 3. ve 6. sorular ise Niyet kategorisi altında değerlendirilmiştir. Yapılan analizlere göre oluşan temalar bulgular kısmında ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Veriler raporlanırken öğretmenlerin düşüncelerinden alıntılar yapılarak düşünceleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Fakat bu alıntılar verilirken öğretmenlerin gerçek isimleri kullanılmamış, bunun yerine her öğretmen için bir kod oluşturulmuştur. İsimler kodlanırken ilk önce branşı sonra

numarası yazılmıştır. Örneğin sınıf öğretmenliği yapan bir katılımcı kodlanırken SÖ (Sınıf Öğretmeni) - 1Ö (1 Nolu Öğretmen) olacak şekilde SÖ-1Ö olarak kodlanmıştır.

Bulgu ve Tartışma

Öğretmenlerin animasyonlara ilişkin görüşleri Algılanan Fayda ve Kullanım Kolaylığı kategorilerinde değerlendirilmiştir. Teknoloji Kabul Modeli'nde, Algılanan Fayda ve Kullanım Kolaylığı değişkenleri birlikte Kullanım Niyetini ortaya koymaktadırlar. Öğretmenlere kullanım niyetlerinin olup olmadığına yönelik de sorular sorarak bir nevi model de doğrulanmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin ortaya çıkartılan stratejiler ve geliştirilen animasyonlara ilişkin algılanan faydaya ilişkin görüşleri Tablo 2.'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin teknolojiye yönelik fayda algıları

Algılanan Fayda	f
Mesleki Gelişimlerini Artırma	10
Somatlaştırma	9
Öğretmene Rehberlik Etme	4
Etkili Sınıf Yönetimi Becerisini Geliştirme	4
Farkındalık Oluşturma	3
Motivasyon Artırma	2
Farklı Bakış Açılarını Kazandırma	2

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin geliştirilen animasyonları en çok mesleki gelişimlerine katkı (f=10) sağlayacağı için faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Bu durum projenin geliştirilme amacına ulaştığını göstermektedir. Mesleki gelişimlerini artırmadan sonra öğretmenlerin en çok stratejileri somutlaştırdığı (f=9) için animasyonları faydalı bulduklarını göstermiştir. Bu bulgu da animasyonların geliştirilme amacına ulaştığını ve öğretmenlerin gerçek yaşamlarında, sınıflarında karşılaşabilecekleri problemlerle yüz yüze gelmelerini sağladığını göstermektedir. SÖ-6Ö kodlu katılımcı animasyonlarla verilmeye çalışılan stratejilerin öğretmenlere sağlayacağı mesleki katkıyı şu şekilde ifade etmiştir; *“Animasyonlar gerçeğe uygun sınıf ortamlarından oluştuğu için vermek istediği mesajlar açık ve net anlaşılabilir. Bu da öğretmenleri yeni yöntemler keşfetmeye yönlendirebilir.”*. Katılımcının bu ifadesi öğretmenlerde kazanılacak farkındalığa da vurgu yaptığı şeklinde yorumlanmıştır. SÖ-4Ö kodlu katılımcı da öğretmenlerin mesleki gelişimlerini animasyonlarda verilen stratejilerin önemine vurgu yaparak şu şekilde ifade etmiştir; *“Öğretmenlerin konuya hakimiyetini sağlayıp dersi daha verimli geçireceğine inanıyorum. Öğretmenleri farklı etkinlik ve uygulamalara*

teşvik edeceğini düşünüyorum.". Bu ifadedeki konu hakimiyetiyle öğretmenlerin üstün yetenekli bireylere yaklaşımı kast edilmektedir. Bu ifadesiyle animasyonların öğretmenlere iyi birer örnek olduğu görülmektedir.

Geliştirilen animasyonların ve animasyonlarda yer verilen stratejilerin öğretmenler tarafından bir rehber olarak görülmesi ($f=4$) animasyonları faydalı olarak algıladıklarını göstermektedir. Bu bulgu öğretmenlerin gelişimleri için yardıma ihtiyaç duydukları şeklinde de yorumlanmıştır. SÖ-10Ö kodlu katılımcı da bu bulguyu desteklemektedir; *"Uygulanabilirlik açısından öğretmene yol gösterici olduğunu düşünüyorum. Teorik bilginin yanısıra ders içi öğrenci davranışlarında öğretmenin nasıl davranması gerektiği noktasında faydalı olmuştur."* Bu ifade geliştirilen stratejilerin, animasyonların ve tüm bu materyalleri öğretmenlere ulaştırmak için geliştirilen platformun öğretmenler için yol gösterici bir kaynak olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğretmenler tarafından algılanan bir başka faydanın da geliştirilen animasyonların etkili sınıf yönetimi becerisini geliştirecek ($f=4$) olmasıdır. Aslına bakılırsa bu tema mesleki becerilerin geliştirilmesi teması altında değerlendirilebilecek bir tema olarak görülmektedir. Ancak bu beceri bahsi geçen projede öğretmenlerin mesleki gelişimleri konusunda en fazla kazandırılmaya çalışılan beceri olduğu için ve öğretmenler bu beceriyi ayrı olarak ifade ettikleri için ayrı bir tema olarak değerlendirilmiştir. SÖ-8Ö kodlu katılımcı bu bulguyla ilgili düşüncesini şu cümle ile ifade etmiştir; *"Sınıfta karşılaşılabilecek bazı sorunların ve bu durumlarda uygulanması gereken stratejilerin animasyonlar yoluyla önceden sunulmasının öğretmenlere etkinlik planlama ve sınıf yönetimi konusunda büyük bir avantaj sağlayacağını düşünüyorum."*

Tablo 3. Öğretmenlerin teknolojiye yönelik kolaylık algıları

Kolaylık	f
Kolaylaştırma	9
Somutlaştırma	3
Etkili ve Kalıcı Öğrenme	2
İlgi Çekme	1

Tablo 3'te görüldüğü araştırmaya katılan öğretmenler stratejileri kavrama noktasında animasyonların kolaylaştırıcı bir etkilerinin olduğunu vurgulamışlardır. Buna bağlı olarak da mesleki yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde bu stratejileri kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğu stratejilerin animasyonlarla öğretmenlere verilmesinin, stratejilerin anlaşılmasında kolaylaştırıcı bir etkisi olduğunu düşünmektedir. SÖ-1Ö kodlu katılımcı bu kolaylaştırıcı etkiyi şu

şekilde ifade etmiştir; *"Görsel öğelerin kullanılmış olması sınıf içerisindeki duygu durumunu daha net bir şekilde anlamamızı sağladığı için stratejilerin öğrenilmesini kolaylaştırmıştır."* Bu bulgu sonraki temalar için de temel teşkil etmektedir. Öğretmenlerin animasyonların kolaylaştırıcı etkisinin olduğunu düşünmeleri, verilmek istenen mesajın somut olmasından ve etkili bir öğrenme gerçekleştirmeye sebep olmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin SÖ - 8Ö kodlu katılımcı *"Çeşitli örneklerin verildiği bu animasyonların stratejilerin anlaşılmasında bireylere daha etkili ve kalıcı öğrenme yaşantıları sunacağını düşünüyorum."* ifadesiyle bu bulguyu desteklemektedir. Bir başka katılımcı da *"...stratejiyi uygulamalı olarak görme imkanı sağladığı için daha somut hale geliyor."* ifadesiyle animasyonların somutlaştırma özelliğine vurgu yapmıştır. Tüm bu bulgular projenin amacına hizmet ettiğini doğrulamaktadır.

Teknoloji kabul modeli göz önünde bulundurulduğunda fayda ve kolaylığın davranışsal niyeti oluşturduğu görülmektedir. Bir başka deyişle kişilerin teknolojiyi kolay ve faydalı olarak değerlendirmeleri bu teknolojiyi kullanma niyetinde olabileceklerini göstermektedir. Bu modeli doğrulamak için sorulan niyet sorularının biri geliştirilen stratejilerin sınıf ortamında kullanılması, diğeri ise bu tarz eğitimlerde araç olarak animasyonların kullanılmasına yöneliktir. Öğretmenlerin tamamı stratejilerin somut olarak örneklendirilmesinden kaynaklı olarak sınıflarında kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Aynı şekilde animasyonların bu stratejilerin kazandırılmasında kullanılmasının, pratiği canlandırması açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Öğretmenler tarafından gelecekte animasyonlar kullanılırken bu eğitimde kullanılan animasyonlardan farklı olarak seslendirmelerin olabileceği önerisi gelmiştir. Bu durum projenin bir sınırlılığı olarak görülmektedir. Animasyonların geliştirilme maliyetleri ve bütçe dengesi göz önünde bulundurulduğunda ve bu animasyonların projenin ortak ülkelerinin dillerinde de yayınlanacağı düşünüldüğünde seslendirme maliyetinin bütçeden ayrılan payın üzerinde olmasından kaynaklı olarak seslendirme kullanılmamıştır. Ancak öğretmenlerin önerileri dikkate alındığında öğretmenlerin animasyonlarla bu stratejilerin verilmesinden memnun oldukları görülmektedir.

Sonuç

Üstün yetenekli/zekalı bireylerin günümüz toplumlarında potansiyellerinin kullanılabilmesi için yoğun çaba sarf edilmektedir. Bu çaba sarf edilirken genellikle bu bireylerin duyuşsal gelişimleri göz ardı edilmektedir. Bu durumu ortadan kaldırabilmek için onların yaşadıkları duygu durumlarını öğretmenlerinin, arkadaşlarının, ebeveynlerinin kısacası ilgili tüm paydaşlarının fark etmesi önem taşımaktadır. Özellikle sınıf ortamında yaşayacakları duygu durumlarının kontrol edilebilmesi ve önlem alınması bu bireylerin diğer gelişim alanlarına katkı sunacağı gibi özellikle sosyal gelişimlerine fayda sağlayacaktır. Öğretmenlerin üstün yetenekli/zekalı bireylerle ilgili olarak kendilerini geliştirmiş olmaları önem arz etmektedir. Bu amaç doğrultusunda üstün yetenekli/zekalı çocukların

özellikle sosyal gelişimlerini sağlayabilmek için öğretmenlerin sınıf içerisinde veya dışarısında kullanabilecekleri stratejiler geliştirilmiştir. Öğretmenlerin hangi stratejiyi hangi durumlarda uygulayabileceği konusunda kendilerine örnek teşkil etmesi için bu stratejilerin uygulanabileceği örnek olaylar animasyonlar yoluyla canlandırılmıştır.

Öğretmenlerin geliştirilen stratejilere ve animasyonlara ilişkin ve gelecek öğretmenlik yaşantılarında bu ürünleri kullanmaya yönelik görüşleri Teknoloji Kabul Modeli - I kapsamında incelenmiştir. Öğretmenlerin geliştirilen stratejileri ve animasyonları mesleki gelişimlerine katkı sunacağı ve teoriyi somutlaştırdığı için faydalı buldukları ortaya çıkmıştır. Davis (1989) de bireylerin yaptıkları işlerde kullandıkları teknolojilerin, kendi performanslarını ne kadar artırdığına yönelik eğilim ve düşüncelerini algılanan fayda olarak açıklamaktadır. Öğretmenlerin görüşleri de algılanan fayda ile olumlu olarak örtüşmektedir. Ayrıca öğretmenlerin somut olarak hangi stratejiyi hangi durumlarda kullanabileceklerini görmüş olmaları da geliştirilen materyallerin kolay olarak algılanmasına neden olmuştur. Bu durum, Davis'in (1989) birey tarafından karşısına çıkan teknolojiyi çok fazla çaba sarf etmeden kullanmayı öğrenmesi ile algılanan kolaylığı göstermektedir. Bu da projenin ve makale araştırmasının giriş amacına ulaştığını göstermektedir. Benzer çalışmalarda da algılanan faydanın algılanan kullanım kolaylığı üzerinde kullanma eğilimi ve davranışına yönelik önemli etkilerinin olduğu görülmüştür (Amoako-Gyampah, 2007; Ha ve Stoel, 2009). Ancak buradaki en kritik amaç öğretmenlerin stratejileri eğitim ortamlarında kullanmalarını sağlamaktır. Öğretmenlerin teknolojileri kullanmaya yönelik niyetlerine bakıldığında sınıf ortamına yansıtacağı öngörülmektedir. Bu öngörü bireylerdeki davranışsal niyetler ile gerçek kullanım durumları arasında yüksek bir uyum olmamasına karşın bireylerin kendi niyetleri doğrultusunda hareket etmelerine dayanmaktadır (Ajzen ve Fishbein, 1980). Aynı zamanda algılanan faydanın niyet üzerinde istatistiksel olarak olumlu bir göstergesi olması da bu öngörüğü desteklemektedir (Legris, Ingham ve Collette, 2003) Yapılacak boylamsal çalışmalarla geliştirilen stratejilerin kullanılıp kullanılmadığının incelenmesi, hangi durumlarda veya hangi stratejilerde sıkıntıların yaşandığının ortaya konması ve buna göre önlemler alınarak öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sunulması önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behaviour*. Prentice-Hall.
- Amoako-Gyampah, K. (2007). Perceived usefulness, user involvement and behavioral intention: an empirical study of ERP implementation. *Computers in Human Behavior*, 23(3), 1232-1248.
- Carver, L. B. (2016). Teacher perception of barriers and benefits in K-12 technology usage. *The TurkishOnline Journal of Educational Technology*, 15, 110–116.
- Creswell, J. W. (2012). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage
- Davis, F. D., Bagozzi, R. P. ve Warshaw, P. R. (1989). User acceptance of computer technology: a comparison of two theoretical models. *Management science*, 35(8), 982-1003.
- Delisle, J.R., Whitmore, J.R. ve Ambrose, R.P. (1987). Preventing discipline problems with gifted students. *Teaching Exceptional Children*. 19(4), 32.
- Ertmer, P. A. (2005). Teacher pedagogical beliefs: the final frontier in our quest for technologyintegration? *Educational Technology Research and Development*, 53, 25–39.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change*. New York: Teachers CollegePress.
- Ha, S., ve Stoel, L. (2009). Consumer e-shopping acceptance: Antecedents in a technology acceptance model. *Journal of Business Research*, 62(5), 565-571.
- Hermans, R., Tondeur, J., van Braak, J. ve Valcke, M. (2008). The impact of primary school teachers' educational beliefs on the classroom use of computers. *Computers & Education*, 51, 1499–1509.
- Legris, P., Ingham, J., ve Collerette, P. (2003). Why do people use information technology? A critical review of the technology acceptance model. *Information & Management*, 40(3), 191-204.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). *An Expanded Sourcebook: Qualitative Data Analysis* (Second edition). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- Menzi, N., Önal, N. ve Çalışkan, E. (2012). Mobil teknolojilerin eğitim amaçlı kullanımına yönelik akademisyen görüşlerinin teknoloji kabul modeli çerçevesinde incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 13(1).
- Omeroglu, E., Sarikaya, R., Daglioglu, H. E., Cakmak, E. K., Karatas, S., Bulut, S. A., ... ve Basit, O. (2017). The Terms Used in Gifted and Talented Education in Turkey, Relevant Legal

- Framework and Educational Practices. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 9(1).
- Pajares, M. F. (1992). Teachers' beliefs and educational research: Cleaning up a messy construct. *Review of Educational Research*, 62(3), 307-333.
- Stemler, S. (2001). An overview of content analysis. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 7(17), 137-146.
- Sucuoğlu, B., Demirtaşlı, N. ve Guner, N. (2009). *Kaynaştırma sınıflarında alışan sınıf öğretmenlerinin önleyici sınıf yönetimi bilgi ve becerilerinin değerlendirilmesi* (2008-2009) TBTAK Destekli Araştırma Projesi, Proje No: 108K-183
- Ursavaş, . F., şahin, S. ve McILROY, D. (2014). Technology acceptance measure for teachers: T-TAM/ğretmenler için teknoloji kabul leęi: -TK. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(4), 885-917.
- Venkatesh, V. ve Bala, H. (2008). Technology acceptance model 3 and a research agenda on interventions. *Decision sciences*, 39(2), 273-315.